Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (šeštoji kolegija) SPRENDIMAS

2017 m. birželio 15 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą — Direktyva 97/67/EB — 9 straipsnis — Laisvė teikti paslaugas — Pašto paslaugos — Universaliųjų paslaugų ir pagrindinių reikalavimų sąvokos — Bendrieji ir individualūs leidimai — Leidimas teikti pašto paslaugas vykdant individualiai suderėtas sutartis — Nustatytos sąlygos“

Byloje C-368/15

dėl *Korkein hallinto-oikeus* (Vyriausiasis administracinis teismas, Suomija) 2015 m. liepos 10 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2015 m. liepos 14 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje, kurią inicijavo

Ilves Jakelu Oy,

dalyvaujant

Liikenne- ja viestintäministeriö,

TEISINGUMO TEISMAS (šeštoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas E. Regan, teisėjai A. Arabadjiev (pranešėjas) ir C. G. Fernlund,

generalinis advokatas P. Mengozzi,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— Ilves Jakelu Oy, atstovaujamos *asianajajat* H. Piekkala ir I. Aalto-Setälä,

— Suomijos vyriausybės, atstovaujamos H. Leppo,

— Italijos vyriausybės, atstovaujamos G. Palmieri, padedamos *avvocato dello Stato* S. Fiorentino,

— Lenkijos vyriausybės, atstovaujamos B. Majczyna,

— Norvegijos vyriausybės, atstovaujamos I. Thue ir C. Rydning,

— Europos Komisijos, atstovaujamos P. Costa de Oliveira ir P. Aalto,

* Proceso kalbos: suomių.

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 1997 m. gruodžio 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 97/67/EB dėl Bendrijos pašto paslaugų vidaus rinkos plėtros bendrųjų taisyklių ir paslaugų kokybės gerinimo (OL L 15, 1998, p. 14; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 6 sk., 3 t., p. 71), iš dalies pakeistos 2008 m. vasario 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/6/EB (OL L 52, 2008, p. 3; toliau – Direktyva 97/67), išaiškinimo.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *Ilves Jakelu Oy* skundą dėl 2017 m. sausio 30 d. *valtioneuvosto* (Ministrų Taryba, Suomija) sprendimo, kuriuo pašto licencijai gauti nustatyta laikytis tam tikrų reikalavimų.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

3 Direktyvos 97/67 15 konstatuojamoji dalis suformuluota taip:

„kadangi su universaliųjų paslaugų teikimu susijusios šios direktyvos nuostatos nepažeidžia universaliųjų paslaugų teikėjų teisės individualiai derėtis dėl sutarčių su klientais sudarymo“.

4 Šios direktyvos 2 straipsnyje nustatyta:

„Šioje direktyvoje vartojamos sąvokos:

<…>

13) universaliųjų paslaugų teikėjas: valstybinis arba privatus pašto paslaugų teikėjas, valstybėje narėje teikiantis universaliąsias pašto paslaugas arba jų dalį, apie kurį pagal 4 straipsnį buvo pranešta Komisijai;

14) leidimai: bet kuris leidimas, nustatantis pašto sektoriui būdingas teises ir pareigas ir įmonėms leidžiantis teikti pašto paslaugas ir, kur taikytina, kurti ir (arba) naudoti savo tinklus tokioms paslaugoms teikti, išduodamas kaip „bendrasis leidimas“ arba „individuali licencija“, kurie toliau apibrėžti taip:

— bendrasis leidimas – leidimas, kurį turintis pašto paslaugų teikėjas, prieš pradėdamas naudotis iš tokio leidimo kylančiomis teisėmis, neprivalo gauti nacionalinės reguliavimo institucijos aiškaus sprendimo, nepriklausomai nuo to, ar naudojimąsi tokiu leidimu reglamentuoja bendrieji teisės aktai ar „grupinė licencija“, ir neatsižvelgiant į tai, ar toks reglamentavimas numato registracijos arba deklaravimo tvarką,

— individuali licencija – leidimas, kurį išduoda nacionalinė reguliavimo institucija ir kuris pašto paslaugų teikėjui suteikia konkrečias teises, arba kuris, kur taikytina, tokios įmonės veiklą daro priklausomą nuo konkrečių bendrąjį leidimą papildančių įpareigojimų, tačiau pašto paslaugų teikėjas negali naudotis pagal tokią licenciją suteikiamomis teisėmis, kol nebus gautas nacionalinės reguliuojančios institucijos sprendimas;

<…>

19) pagrindiniai reikalavimai: bendros neekonominio pobūdžio priežastys, dėl kurių valstybė narė gali nuspręsti taikyti tam tikras pašto paslaugų teikimo sąlygas. Šios priežastys yra siunčiamos korespondencijos konfidencialumas, su pavojingų medžiagų vežimu susijęs tinklo saugumas, darbo nuostatų ir sąlygų laikymasis, socialinės apsaugos sistemos, nustatyti įstatymais, taisyklėmis ar administracinėmis nuostatomis ir (arba) nacionalinių socialinių partnerių suderėtomis kolektyvinėmis sutartimis, laikantis Bendrijos ir nacionalinės teisės aktų ir, pagrįstais atvejais, duomenų apsauga, aplinkos apsauga bei regioninis planavimas. Duomenų apsauga gali apimti asmens duomenų apsaugą, perduodamos arba saugomos informacijos konfidencialumą bei privataus gyvenimo neliečiamumą;

<…>“

5 Direktyvos 97/67 2 skyriuje reglamentuojamos universaliosios paslaugos. Šios direktyvos 3 straipsnyje nustatyta:

„1. Valstybės narės užtikrina, kad naudotojai turėtų teisę į universaliąsias paslaugas, apimančias apibrėžtos kokybės visoje teritorijoje visiems naudotojams prieinamomis kainomis nenutrūkstamai teikiamas pašto paslaugas.

<…>

4. Kiekviena valstybė narė užtikrina būtinas priemones [bent jau] šių universaliųjų paslaugų teikimui:

— pašto siuntų iki 2 kg surinkimą, rūšiavimą, pervežimą ir pristatymą,

— siuntinių iki 10 kg, surinkimą, rūšiavimą, pervežimą ir pristatymą,

— registruotųjų ir įvertintųjų siuntų paslaugas.“

6 Minėtos direktyvos 9 straipsnyje numatyta:

„1. Paslaugoms, kurių neapima universaliosios paslaugos, teikti valstybės narės gali įdiegti bendruosius leidimus, kai tai būtina, kad būtų garantuotas pagrindinių reikalavimų laikymasis.

2. Paslaugoms, kurias apima universaliosios paslaugos, teikti valstybės narės gali nustatyti leidimų, įskaitant individualių leidimų [licencijų], išdavimo tvarką, kiek tai būtina, kad būtų garantuotas pagrindinių reikalavimų laikymasis ir būtų užtikrintas universaliųjų paslaugų teikimas.

Leidimų išdavimas:

— gali būti nustatomos pareigos teikti universaliąsias paslaugas,

— prireikus ir kai yra pagrįsta, gali būti nustatyti atitinkamų paslaugų kokybės, prieinamumo ir teikimo reikalavimai,

— tinkamais atvejais gali būti numatomos pareigos finansinėmis įmokomis prisidėti prie 7 straipsnyje numatytų sąnaudų paskirstymo mechanizmų, jei pagal 4 straipsnį paskirtas (-i) universaliųjų paslaugų teikėjas (-ai) teikdamas (-i) universaliąsias paslaugas patiria grynųjų sąnaudų ir jam (jiems) tenka nepagrįstai didelė našta,

— tinkamais atvejais gali būti taikoma pareiga finansinėmis įmokomis prisidėti prie 22 straipsnyje nurodytų nacionalinių reguliavimo institucijų veiklos sąnaudų,

— tinkamais atvejais gali būti taikomos nacionalinės teisės aktuose nustatytos darbo sąlygos arba nustatyta pareiga jų laikytis.

Pirmoje įtraukoje ir 3 straipsnyje nurodytos pareigos ir reikalavimai gali būti nustatomi tik paskirtiems universaliųjų paslaugų teikėjams.

Išskyrus atvejus, kai įmonės pagal 4 straipsnį paskirtos universaliųjų paslaugų teikėjais, išduodant leidimus negalima:

— apriboti jų skaičiaus,

— tiems patiems universaliosios paslaugos elementams ar šalies teritorijos dalims nustatyti ir pareigas teikti universaliąsias paslaugas, ir finansines įmokas į sąnaudų paskirstymo mechanizmą,

— kelti sąlygų, dubliuojančių tas, kurios įmonėms taikomos pagal kitus konkrečiam sektoriui neskirtus nacionalinius teisės aktus,

— nustatyti techninių ar veiklos vykdymo sąlygų, išskyrus tas, kurios būtinos šioje direktyvoje numatytoms pareigoms vykdyti.

3. 1 ir 2 dalyse nurodyta tvarka, įpareigojimai ir reikalavimai turi būti skaidrūs, prieinami, nediskriminaciniai, proporcingi, tikslūs ir nedviprasmiški, iš anksto viešai skelbiami ir pagrįsti objektyviais kriterijais. Valstybės narės privalo užtikrinti, kad prašymo pateikėjui būtų pateiktos visos atsisakymo išduoti leidimą arba jo visiško ar dalinio panaikinimo priežastys bei nustatyti apskundimo tvarką.“

7 Direktyvos 2008/6 33 konstatuojamojoje dalyje nustatyta:

„Kai tai yra pagrįsta ir proporcinga siekiamam tikslui, valstybėms narėms reikėtų leisti išduoti bendrus leidimus ir individualias licencijas. <…>“

Suomijos teisė

8 Klostantis pagrindinės bylos faktinėms aplinkybėms galiojusios redakcijos *Postilaki* (415/2011) (Pašto įstatymas 415/2011) 1 straipsnio pirmoje pastraipoje nurodyta, kad šio įstatymo tikslas – užtikrinti, kad pašto paslaugos, ypač universaliosios paslaugos, visoje šalyje būtų prieinamos vienodomis sąlygomis.

9 Pagal Įstatymo 415/2011 3 straipsnį visai pašto veiklai, kuri apima korespondencijos siuntas, reikalinga licencija. Vadovaujantis šio įstatymo 4 straipsnio pirma pastraipa, prašymas išduoti licenciją dėl pašto paslaugų turi būti teikiamas *valtioneuvosto*. Ji suteikiama apie tai nepaskelbiant.

10 Remiantis Įstatymo 415/2011 6 straipsniu, licencija turi būti išduodama, jeigu:

„1) prašymą pateikęs subjektas yra bendrovė arba asociacija, turinti pakankamai ekonominių išteklių pašto įmonės įpareigojimams įvykdyti;

2) nėra jokios pagrįstos priežasties abejoti dėl prašymą pateikusio subjekto galėjimo laikytis pašto veiklai taikomų nuostatų ir reikalavimų;

3) prašymą pateikęs subjektas gali užtikrinti tinkamą veiklą pagal licenciją;

4) teritorija, dėl kurios išduota licencija, atitinka 7 straipsnyje nurodytas sąlygas;

5) vyriausybė neturi konkrečių priežasčių įtarti, kad licencijos suteikimas gali kelti akivaizdų pavojų nacionaliniam saugumui.“

11 Įstatymo 415/2011 9 straipsnis skirtas licencijos turiniui. Remiantis šio 9 straipsnio antros pastraipos 5 punktu, *valtioneuvosto* licencijoje turi numatyti sąlygas, papildančias šio įstatymo arba juo remiantis priimtas nuostatas ir susijusias su bet kokiu kitu reikalavimu, analogišku išvardytiems minėto 9 straipsnio antros pastraipos 1–4 punktuose, kuris būtinas paslaugų kokybei, prieinamumui ir veiksmingumui užtikrinti.

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

12 2014 m. sausio 30 d. sprendimu *valtioneuvosto* suteikė *Ilves Jakelu* licenciją, pagal kurią jai leidžiama vykdyti pašto veiklą, apimančią korespondencijos siuntas, kaip tai suprantama pagal Įstatymo 415/2011 3 straipsnį. Pirmojoje šios licencijos sąlygoje išvardytos Suomijos savivaldybės, kurių teritorijoje galioja prašoma licencija. Remiantis antrąja šios licencijos sąlyga, susijusia su veiklos apimtimi, *Ilves Jakelu* turi teisę šioje teritorijoje vykdyti neribotą pašto veiklą, skirtą klientams, su kuriais ji sudarė sutartį.

13 Minėtos licencijos 4–8 sąlygose numatyta užtikrinti pašto paslaugų kokybę, prieinamumą ir veiksmingumą. Remiantis šios licencijos 4 sąlyga, *Ilves Jakelu*, prieš pradėdama teikti korespondencijos siuntų pristatymo paslaugas, turi parengti organizavimo priemones, būtinas siekiant laikytis pristatymo sąlygų. Pagal 5 šios licencijos, išduotos 2014 m. sausio 30 d. sprendimu, sąlygą *Ilves Jakelu* turi užtikrinti, kad šių paslaugų teikimas būtų suorganizuotas taip, kad atiduotos siuntos būtų pristatytos bent kartą per savaitę, išskyrus švenčių dienas. Remiantis 6 šios licencijos sąlyga, *Ilves Jakelu* turi teikti pristatymo sustabdymo ir adreso keitimo paslaugas. Pagal 7 minėtos licencijos sąlygą *Ilves Jakelu* turi taip paženklinti siuntas, kad jas būtų galima identifikuoti ir atskirti nuo panašių kitų licencijos turėtojų gabenamų siuntų. Vadovaujantis 8 šios licencijos sąlyga, *Ilves Jakelu* turi kiekvienoje teritorijos, kurioje galioja licencija, savivaldybėje įrengti bent vieną korespondencijos siuntų, numatytų Įstatymo 415/2011 47 straipsnyje, surinkimo ir klaidingai pristatytų siuntų grąžinimo vietą.

14 Anot *Ilves Jakelu*, Įstatymo 415/2011 9 straipsnis prieštarauja Direktyvai 97/67, nes jame nenumatyta bendrojo leidimo suteikimo tvarka ir leidžiama licencijos išdavimą dėl paslaugų, kurių neapima universaliosios paslaugos, susieti su kitomis nei pagrindinius reikalavimus atitinkančiomis sąlygomis.

15 Pagrindinėje byloje sprendžiamas klausimas, ar *valtioneuvosto* galėjo *Ilves Jakelu* suteiktos licencijos išdavimą susieti su reikalavimu laikytis šios licencijos 4–8 sąlygų. Suomijos vyriausybės nuomone, šios sąlygos būtinos siekiant užtikrinti pašto paslaugų, kurioms skirta licencija, kokybę, prieinamumą ir veiksmingumą.

16 Šiomis aplinkybėmis *Korkein hallinto-oikeus* (Vyriausiasis administracinis teismas) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar aiškinant [Direktyvos 97/67] 9 straipsnį klientų, su kuriais sudaryta sutartis, pašto siuntų pristatymas laikytinas paslauga, kurios neapima universaliosios paslaugos, kaip tai suprantama pagal šios nuostatos 1 dalį, ar paslauga, kurią apima universaliosios paslaugos, kaip tai suprantama pagal [jos] 2 dalį, kai pašto įmonė su šiais klientais suderina pristatymo sąlygas ir jiems taiko individualiai sutartą tarifą?

2. Jeigu minėtas klientų, su kuriais sudaryta sutartis, pašto siuntų pristatymas yra paslauga, kurios neapima universaliosios paslaugos, ar [Direktyvos 97/67] 9 straipsnio 1 dalis ir 2 straipsnio 14 punktas turi būti aiškinami taip, kad tokių pašto paslaugų teikimas tokiomis kaip pagrindinės bylos aplinkybėmis gali būti susietas su reikalavimu gauti individualią licenciją, kokia numatyta nacionaliniame Pašto įstatyme?

3. Jeigu minėtas klientų, su kuriais sudaryta sutartis, pašto siuntų pristatymas yra paslauga, kurios neapima universaliosios paslaugos, ar 9 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad licencija dėl šių paslaugų gali būti susieta tik su įpareigojimais užtikrinti atitiktį pagrindiniams reikalavimams, kaip jie suprantami pagal [Direktyvos 97/67] 2 straipsnio 19 punktą, ir kad licencijų dėl šių paslaugų išdavimas negali būti susietas su paslaugų kokybės, prieinamumo ir veiksmingumo reikalavimais, kaip jie suprantami pagal direktyvos 9 straipsnio 2 dalį?

4. Jeigu licencijų <…> dėl klientų, su kuriais sudaryta sutartis, pašto siuntų pristatymo išdavimas gali būti susietas tik su įpareigojimais užtikrinti atitiktį pagrindiniams reikalavimams, ar tokie kaip pagrindinėje byloje nagrinėjami įpareigojimai dėl pašto paslaugos teikimo sąlygų, siuntų pristatymo dažnumo, adreso keitimo ir pristatymo sustabdymo paslaugos, siuntų žymėjimo ir surinkimo vietų gali būti laikomi atitinkančiais pagrindinius reikalavimus pagal [Direktyvos 97/67] 2 straipsnio 19 punktą ir būtinais norint užtikrinti atitiktį pagrindiniams reikalavimams, kaip tai suprantama pagal [šios direktyvos] 9 straipsnio 1 dalį?“

Teisingumo Teismo vertinimas

Dėl pirmojo ir antrojo klausimų

17 Pirmuoju ir antruoju klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia sužinoti, ar Direktyvos 97/67 9 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad pašto siuntų paslaugos, kaip antai nagrinėjamos pagrindinėje byloje, neapima universaliosios paslaugos, kai ją teikianti pašto įmonė su savo klientais suderina pristatymo sąlygas ir jiems taiko sutartą tarifą. Tokiu atveju prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia, ar tokių pašto paslaugų teikimas tokiomis kaip pagrindinės bylos aplinkybėmis gali būti susietas su reikalavimu gauti individualią licenciją.

18 Pirmiausia, siekiant nustatyti, ar klientų, su kuriais sudaryta tokia kaip pagrindinėje byloje nagrinėjama sutartis, pašto siuntų pristatymo paslauga patenka į šios nuostatos, ar vis dėlto į šios direktyvos 9 straipsnio 2 dalies taikymo sritį, iš pradžių reikia išsiaiškinti, ar šią paslaugą apima sąvoka „universaliosios paslaugos“, kaip jos suprantamos pagal šios direktyvos 3 straipsnį. Taigi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi patikrinti, ar *Ilves Jakelu* vykdoma veikla, dėl kurios ji prašė išduoti leidimą, atitinka šiuo klausimu Direktyvoje 97/67 nustatytus kriterijus.

19 Iš šios direktyvos 2 straipsnio 13 punkto matyti, kad universaliųjų paslaugų teikėjas – tai valstybinis arba privatus pašto paslaugų teikėjas, valstybėje narėje teikiantis universaliąsias pašto paslaugas arba jų dalį, apie kurį buvo pranešta Komisijai.

20 Direktyvos 97/67 3 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad universaliosios paslaugos apima apibrėžtos kokybės visoje teritorijoje visiems naudotojams prieinamomis kainomis nenutrūkstamai teikiamas pašto paslaugas.

21 Prie aspektų, į kuriuos galima šiuo klausimu atsižvelgti, priskiriama prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nurodyta aplinkybė, kad *Ilves Jakelu* nebuvo nustatytas joks įpareigojimas teikti universaliąsias paslaugas. Šis konstatuotas faktas taip pat išplaukia iš rašytinių Suomijos vyriausybės pastabų, kuriomis remiantis *Ilves Jakelu* nėra universaliųjų paslaugų teikėja, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 97/67 2 straipsnio 13 punktą, apie kurią buvo pranešta Komisijai.

22 Tas pats pasakytina ir apie aplinkybę, kad *Ilves Jakelu* prašė išduoti pašto licenciją teikti pašto paslaugas tam tikrų savivaldybių teritorijoje. Tačiau universaliosios pašto paslaugos, kaip nurodyta šio sprendimo 20 punkte, turi būti teikiamos visoje teritorijoje.

23 Be to, rašytinėse pastabose Suomijos vyriausybė nurodė, kad *Ilves Jakelu* šias paslaugas siūlo tik klientams, su kuriais ji yra sudariusi komercinius susitarimus. Iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad dėl šios bendrovės siūlomų pašto paslaugų tarifų deramasi atskirai ir išrašomos sąskaitos.

24 Šiuo klausimu primintina, kad skubiųjų siuntų paslaugos nuo universaliųjų pašto paslaugų skiriasi savo pridėtine verte klientams, už kurią jie sutinka mokėti daugiau. Tokios paslaugos yra specifinės, nuo bendrojo intereso atsiejamos paslaugos, kurios tenkina specialius ūkio subjektų poreikius ir kurios reikalauja teikti tam tikrus papildomus patarnavimus, kurių nesiūlo tradicinės pašto paslaugos (šiuo klausimu žr. 1993 m. gegužės 19 d. Sprendimo *Corbeau*, C-320/91, EU:C:1993:198, 19 punktą).

25 Be to, iš Direktyvos 97/67 15 konstatuojamosios dalies matyti, kad galimybė individualiai derėtis su klientais dėl sutarčių sudarymo neatitinka *a priori* universaliųjų paslaugų sąvokos (2009 m. balandžio 23 d. Sprendimo *TNT Post UK*, C-357/07, EU:C:2009:248, 48 punktas).

26 Todėl šios direktyvos 9 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad tokia kaip pagrindinėje byloje nagrinėjama pašto siuntų pristatymo veikla turi būti laikoma paslauga, kuri nepriskiriama prie universaliųjų paslaugų, jeigu ji neapima apibrėžtos kokybės visoje teritorijoje visiems naudotojams prieinamomis kainomis nenutrūkstamai teikiamų pašto paslaugų, o tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

27 Antra, dėl klausimo, ar pagrindinėje byloje nagrinėjama veikla gali būti susieta su reikalavimu gauti individualią licenciją, primintina, kad pagal minėtos direktyvos 9 straipsnio 1 dalį valstybėms narėms leidžiama nustatyti pašto sektoriaus įmonėms reikalavimą gauti bendrąjį leidimą teikti paslaugas, kurių neapima universaliosios paslaugos, o šio straipsnio 2 dalies pirmoje pastraipoje numatyta galimybė valstybėms narėms nustatyti leidimų teikti paslaugas, kurias apima universaliosios paslaugos, išdavimo tvarką (šiuo klausimu žr. 2016 m. lapkričio 16 d. Sprendimo *DHL Express (Austria)*, C-2/15, EU:C:2016:880, 20 punktą).

28 Pažymėtina, kad nors iš Direktyvos 2008/6 33 konstatuojamosios dalies matyti, jog valstybėms narėms reikėtų leisti išduoti bendrus leidimus ir individualias licencijas, kai tai pagrįsta ir proporcinga siekiamam tikslui, Direktyvos 97/67 9 straipsnio 1 dalyje, priešingai nei šio straipsnio 2 dalyje, nenumatyta galimybė pašto paslaugų teikimą susieti su reikalavimu gauti individualią licenciją.

29 Šiomis aplinkybėmis konstatuotina, kad tokių paslaugų teikimas gali būti susietas tik su reikalavimu gauti bendrąjį leidimą, kaip jis suprantamas pagal šios direktyvos 2 straipsnio 14 punktą.

30 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į pirmąjį ir antrąjį klausimus reikia atsakyti taip: Direktyvos 97/67 9 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad tokia kaip pagrindinėje byloje nagrinėjama paštų siuntų pristatymo veikla yra paslauga, kuri nepriskiriama prie universaliųjų paslaugų, jeigu ji neapima apibrėžtos kokybės visoje teritorijoje visiems naudotojams prieinamomis kainomis nenutrūkstamai teikiamų pašto paslaugų. Pašto paslaugų, kurių neapima universaliosios paslaugos, teikimas gali būti susietas tik su reikalavimu gauti bendrąjį leidimą.

Dėl trečiojo klausimo

31 Trečiuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia sužinoti, ar Direktyvos 97/67 9 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad pašto paslaugų, kurių neapima universaliosios paslaugos, teikimas gali būti susietas su reikalavimais, kaip antai numatytais šios direktyvos 9 straipsnio 2 dalies antros pastraipos antroje įtraukoje.

32 Teisingumo Teismo jau buvo prašoma priimti sprendimą dėl šio klausimo 2016 m. lapkričio 16 d. Sprendime *DHL Express (Austria)* (C-2/15, EU:C:2016:880), o jo pateiktas atsakymas galioja ir šioje byloje.

33 To sprendimo 26 punkte Teisingumo Teismas pažymėjo, kad pagal minėtos direktyvos 9 straipsnio 2 dalies antros pastraipos antrą įtrauką valstybėms narėms leidžiama leidimus susieti su reikalavimais, susijusiais su atitinkamų paslaugų kokybe, prieinamumu ir teikimu. Kaip Teisingumo Teismas konstatavo, nesant patikslinimo dėl paslaugų, kurioms taikoma ši pareiga, reikia pažymėti, kad iš Direktyvos 2008/6 parengiamųjų dokumentų matyti, jog Sąjungos teisės aktų leidėjas ketino panaikinti ne tik paskutines visiško rinkos atvėrimo kliūtis tam tikriems universaliųjų paslaugų teikėjams, bet ir visas kitas pašto paslaugų teikimo kliūtis. Teisingumo Teismas priėjo prie išvados, kad, nesant priešingų nuorodų ir atsižvelgiant į nagrinėjamos pareigos pobūdį, konstatuotina, kad Direktyvos 97/67 9 straipsnio 2 dalies antros pastraipos antroje įtraukoje nurodyta pareiga gali būti taikoma visiems pašto paslaugų teikėjams.

34 Šiomis aplinkybėmis į trečiąjį klausimą reikia atsakyti taip: Direktyvos 97/67 9 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad pašto paslaugų, kurių neapima universaliosios paslaugos, teikimas gali būti susietas su reikalavimais, kaip antai numatytais šios direktyvos 9 straipsnio 2 dalies antros pastraipos antroje įtraukoje.

Dėl ketvirtojo klausimo

35 Ketvirtas klausimas turi būti suprantamas taip, kad jis buvo pateiktas tik tuo atveju, jeigu Direktyvos 97/67 9 straipsnio 1 dalis būtų aiškinama taip, jog licencija teikti pašto paslaugas, kurių neapima universaliosios paslaugos, gali būti susieta tik su įpareigojimais užtikrinti atitiktį pagrindiniams reikalavimams, kaip jie suprantami pagal šios direktyvos 2 straipsnio 19 punktą. Atsižvelgiant į atsakymą į trečiąjį klausimą, nereikia atsakyti į ketvirtąjį klausimą.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

36 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (šeštoji kolegija) nusprendžia:

1. **1997 m. gruodžio 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 97/67/EB dėl Bendrijos pašto paslaugų vidaus rinkos plėtros bendrųjų taisyklių ir paslaugų kokybės gerinimo, iš dalies pakeistos 2008 m. vasario 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/6/EB, 9 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad tokia kaip pagrindinėje byloje nagrinėjama pašto siuntų pristatymo veikla yra paslauga, kuri nepriskiriama prie universaliųjų paslaugų, jeigu ji neapima apibrėžtos kokybės visoje teritorijoje visiems naudotojams prieinamomis kainomis nenutrūkstamai teikiamų pašto paslaugų. Pašto paslaugų, kurių neapima universaliosios paslaugos, teikimas gali būti susietas tik su reikalavimu gauti bendrąjį leidimą.**

2. **Direktyvos 97/67, iš dalies pakeistos Direktyva 2008/06, 9 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad pašto paslaugų, kurių neapima universaliosios paslaugos, teikimas gali būti susietas su reikalavimais, kaip antai numatytais šios iš dalies pakeistos direktyvos 9 straipsnio 2 dalies antros pastraipos antroje įtraukoje.**

Parašai.